

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΟΥΛΤΙΔΗΣ

Τα παιδιά στο Δι@δίκτυο

Προφυλάξτε τα παιδιά σας
από τους κινδύνους του Διαδικτύου

Περιεχόμενα

Λίγα λόγια από τον συγγραφέα	9
------------------------------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	Πραγματικά συμβάντα	13
-------------------	----------------------------------	-----------

Εισαγωγή	13
Τα παιδιά σήμερα κατέχουν την τεχνολογία	13
Παραβίαση προσωπικών δεδομένων	14
Οικειοθελής αποκάλυψη προσωπικών δεδομένων	14
Κακόβουλο λογισμικό	14
Υποκλοπή προσωπικών δεδομένων και Οικονομική εξαπάτηση	15
Υποκλοπή προσωπικών δεδομένων με ηλεκτρονικό «ψάρεμα» (phishing)	16
Παραπληροφόρηση και προπαγάνδα	16
Ακατάλληλο περιεχόμενο	17
Εθισμός	17
Εθισμός στον ηλεκτρονικό τζόγο	17
Εθισμός στα ηλεκτρονικά παιχνίδια	17
Εθισμός στο διαδικτυακό σεξ και το πορνογραφικό υλικό	18
Εθισμός στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης	18
Παιδική πορνογραφία	18
Ο βαθμός ανωνυμίας στο Διαδίκτυο	19
Ό,τι ανεβαίνει στο Διαδίκτυο παραμένει εκεί ακόμα και μετά τη διαγραφή του	20
Ψηφιακός εκφοβισμός και εκβιασμός	20
Εκδικητική πορνογραφία	20
Εθιμοτυπία δικτύου (netiquette)	21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Ιδιωτικότητα προσωπικών δεδομένων 23

Εισαγωγή	23
Τι εννοούμε με τον όρο «προσωπικά δεδομένα»;	24
Ό,τι ανεβαίνει στο Διαδίκτυο μένει εκεί για πάντα —ακόμα και μετά τη διαγραφή του	26
Οικειοθελής αποκάλυψη προσωπικών δεδομένων	28
Θέλετε το παιδί σας να έχει την ιδιωτική ζωή του ή μια ζωή δημοσιοποιημένη στο Διαδίκτυο;	30

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Υποκλοπή προσωπικών δεδομένων και οικονομική εξαπάτηση 33

Εισαγωγή	33
Υποκλοπή προσωπικών δεδομένων	34
Κακόβουλο λογισμικό	36
Απάτη (scam)	38
Απάτη με πιστωτικές κάρτες και Απατηλές αγγελίες.....	40
Προστασία από την Υποκλοπή προσωπικών δεδομένων και την Οικονομική εξαπάτηση ...	42
Προστασία από κακόβουλο λογισμικό.....	44
Προστασία προσωπικών δεδομένων με τη χρήση ισχυρού κωδικού πρόσβασης	46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 Εγκυρότητα δεδομένων στο Διαδίκτυο 49

Εισαγωγή	49
Μαζικά μηνύματα ανεπιθύμητης ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (spam mail).....	50
Παραπληροφόρηση και προπαγάνδα	52
Ακατάλληλο περιεχόμενο.....	54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 Εθισμός στο Διαδίκτυο..... 57

Εισαγωγή	57
Εθισμός στον ηλεκτρονικό τζόγο	58
Εθισμός στα ηλεκτρονικά παιχνίδια.....	60
Εθισμός στο διαδικτυακό σεξ και το πορνογραφικό υλικό	62
Εθισμός στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης.....	62
Είναι το παιδί μου εθισμένο στο Διαδίκτυο;	64
Πώς θα αποτρέψω τον εθισμό του παιδιού;	66
Σύνοψη	68

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 Σεξουαλική παρενόχληση και ψηφιακός εκφοβισμός... 69

Εισαγωγή	69
Σεξουαλική παρενόχληση ανηλίκων	70
Παιδική πορνογραφία	72
Ψηφιακός εκφοβισμός (cyber bullying)	74
Σύνοψη	80

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7 Και τώρα τι μπορούν να κάνουν οι γονείς; 81

Εισαγωγή	81
Η παρούσα κατάσταση.....	82
Τι μπορεί να κάνει ο γονέας;	84
Δημιουργήστε μια «οικογενειακή δραστηριότητα»	85
Ποιος θα διαχειριστεί αυτή τη νέα «οικογενειακή δραστηριότητα»;.....	85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8 Δημιουργία «εγχειριδίου χρήσης του Διαδικτύου» 89

Εισαγωγή	89
Πότε να ξεκινήσουμε	90
Προσέγγιση	90
Ποια μηνύματα θέλουμε να μεταδώσουμε στο παιδί	91
Καθορισμός χρονικών ορίων χρήσης του Διαδικτύου για την αποφυγή του συνδρόμου εθισμού	92
Προστασία και διαχείριση προσωπικών δεδομένων.....	94

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9 Ερωτήσεις και Απαντήσεις..... 111

Εισαγωγή	111
Γενικά θέματα ασφάλειας	111
Google	114
YouTube.....	115
Facebook.....	116

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10 Πού μπορώ να απευθυνθώ για βοήθεια; 119

Εισαγωγή	119
Πίνακας Στοιχείων Επικοινωνίας Φορέων.....	120

Ευρετήριο	123
-----------------	-----

Λίγα λόγια από τον συγγραφέα

Κατά την ενασχόλησή μου με το Διαδίκτυο από το ξεκίνημά του και κατά την επαγγελματική μου δραστηριότητα για περισσότερα από 30 χρόνια¹ στον τομέα της πληροφορικής, ως τεχνικός στους υπολογιστές², εισηγητής σε σεμινάρια τεχνικών³, εισηγητής σε σεμινάρια στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και των εφαρμογών τους⁴, εξωτερικός συνεργάτης της ECDL Ελλάς και της I-skills⁵, ως υπεύθυνος του πρώτου εξεταστικού κέντρου ECDL στην Ελλάδα⁶, ως συγγραφέας πληθώρας βιβλίων πληροφορικής⁷, και ως ομιλητής σε ημερίδες με θέμα τους κινδύνους στο

¹ Ξεκίνησα να εργάζομαι με υπολογιστές τον Ιούνιο του 1983 στην Ericsson της Στοκχόλμης. Εκείνη την εποχή, οι υπολογιστές ήταν εξαιρετικά ακριβοί και χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά και μόνον από εταιρείες και ειδικευμένο προσωπικό, καθώς για την αγορά ενός υπολογιστή απαιτούνταν περίπου 5.500€. Για σύγκριση της τάξης μεγέθους, το τότε νεότερο μοντέλο της Volvo κόστιζε 6.500€.

² Στο πλαίσιο της πρώτης μου επαγγελματικής ενασχόλησης με τους υπολογιστές, εγκαθιστούσα και επισκεύαζα υπολογιστές και τοπικά δίκτυα για λογαριασμό της Ericsson και της Nokia Data στη Στοκχόλμη.

³ Στα τέλη της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990, η κύρια απασχόλησή μου ήταν η εκπαίδευση τεχνικών ηλεκτρονικών συστημάτων και η προετοιμασία τους για την απόκτηση της παγκόσμιας πιστοποίησης τεχνικών A+ της CompTIA, στα μεγαλύτερα εκπαιδευτήρια της Σουηδίας.

⁴ Τα τελευταία 15 χρόνια, παράλληλα με τη συγγραφή βιβλίων, έχω εργαστεί ως εισηγητής σε σεμινάρια πληροφορικής στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών και των εφαρμογών τους.

⁵ Στον τομέα της δημιουργίας, του ελέγχου και των βελτιώσεων αυτοματοποιημένων συστημάτων ελέγχου δεξιοτήτων.

⁶ Ήμουν υπεύθυνος του πρώτου εξεταστικού κέντρου ECDL στην Ελλάδα, στο οποίο διεξήχθησαν οι πρώτες πιλοτικές εξετάσεις του εξεταστικού συστήματος. Κατόπιν εφαρμόστηκαν και στην υπόλοιπη Ελλάδα.

⁷ Το πρώτο βιβλίο μου κυκλοφόρησε το 1999 και στη συνέχεια ακολούθησε πληθώρα βιβλίων, πολλά από τα οποία χρησιμοποιούνται ως εκπαιδευτική ύλη από κρατικές και ιδιωτικές σχολές και ιδρύματα –ακόμα και από πανεπιστήμια– για την απόκτηση του πιστοποιητικού βασικών δεξιοτήτων Πληροφορικής. Όλα μου τα βιβλία κυκλοφορούν αποκλειστικά και μόνο από τις εκδόσεις Κλειδάριθμος.

Διαδίκτυο⁸, έχω συναντήσει πάρα πολλούς ανήσυχους και προβληματισμένους γονείς που ρωτούν με αγωνία:

Τι μπορώ να κάνω εγώ προκειμένου να προστατεύσω το παιδί μου και τον εαυτό μου από τους κινδύνους του Διαδικτύου;

Καθώς είμαι κι εγώ πατέρας δύο παιδιών (που πλέον δεν είναι ανήλικα) και επειδή έχω βιώσει και αντιμετωπίσει τους παραπάνω προβληματισμούς αυτών των γονέων σε καθημερινή βάση, θεώρησα σκόπιμο να γράψω αυτό το βιβλίο.

Σκοπός του βιβλίου είναι να μοιραστώ με τους ανήσυχους και προβληματισμένους γονείς τις δικές μου εμπειρίες και απόψεις, και να τους μεταδώσω χρήσιμες πληροφορίες, προτάσεις και σκέψεις προκειμένου να βοηθηθούν στο δύσκολο έργο που έχουν να αντιμετωπίσουν.

Η χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής των παιδιών μας σήμερα: Μεγαλώνουν χρησιμοποιώντας υπολογιστές, το Διαδίκτυο, κινητά τηλέφωνα, μηνύματα SMS και άλλα μέσα που δεν υπήρχαν όταν εμείς ήμασταν στην ηλικία τους. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ζουν, μεγαλώνουν, χρησιμοποιούν και «εκμεταλλεύονται» τις δυνατότητες δύο διαφορετικών κόσμων:

- ☐ Του «**πραγματικού**», στον οποίο μεγαλώσαμε και γνωρίζουμε και εμείς, και
- ☐ Του «**εικονικού κόσμου του Διαδικτύου**», που για τα παιδιά είναι απόλυτα φυσιολογικός, ενώ για πολλούς γονείς είναι ακατανόητος.

Αν λάβουμε υπόψη ότι μία από τις πολλές «ευθύνες» και «υποχρεώσεις» κάθε γονέα είναι να προστατεύει το παιδί του από τους διάφορους κινδύνους, άρα και από τους κινδύνους του εικονικού κόσμου του Διαδικτύου, είναι απόλυτα λογικό να τεθεί το ερώτημα:

Πώς θα το πετύχω αυτό;

Το μόνο σίγουρο είναι ότι δεν υπάρχει κάποια «μαγική» και «εύκολη» λύση!

Δεδομένου ότι κάθε παιδί είναι μοναδικό, έχει τη δική του προσωπικότητα, και μαθαίνει με τον δικό του τρόπο, θέλει και τον δικό του τρόπο προσέγγισης του θέματος.

Πιστεύω ότι λύσεις όπως η απαγόρευση της χρήσης του υπολογιστή ή η εγκατάσταση λογισμικού γονικού ελέγχου και φιλτραρίσματος δεν είναι αποτελεσματικές από μόνες τους, αφού τα παιδιά μπορούν εύκολα να τις παρακάμψουν ή να

⁸ Προκειμένου να έρθω σε άμεση επαφή με τους εν δυνάμει αναγνώστες του βιβλίου και να λάβω σχόλια σχετικά με τις προτάσεις που παρουσιάζω στο βιβλίο, έχω διεξαγάγει, σε συνεργασία με συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, ομιλίες σε ημερίδες με θέμα τους κινδύνους στο Διαδίκτυο.

χρησιμοποιήσουν τον υπολογιστή ενός φίλου τους ή ενός internet cafe και έτσι να έχουν ανεμπόδιστη πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

Βλέποντας και βιώνοντας τον τρόπο με τον οποίο η σουηδική κοινωνία αντιμετώπισε το συγκεκριμένο θέμα, είμαι πεπεισμένος ότι η καλύτερη προστασία των παιδιών από τους κινδύνους που κρύβει ο «εικονικός κόσμος του Διαδικτύου» είναι η **Πρόληψη**, η **Ενημέρωση**, η **Εκπαίδευση** και η **Θωράκιση**. Οι γονείς οφείλουν να έχουν σωστή ενημέρωση και κατάλληλη κατάρτιση για την τεχνολογία που χρησιμοποιούν τα παιδιά και να διατηρούν καθημερινή, ποιοτική σχέση και θετική επικοινωνία με το παιδί τους, μέσω της οποίας αποκτούν την εμπιστοσύνη και τον σεβασμό του. Εξάλλου, οι γονείς πρέπει να δημιουργήσουν ένα ασφαλές περιβάλλον εργασίας για το παιδί τους, ενημερώνοντας και εκπαιδεύοντάς το κατάλληλα. Ακόμα, θα μπορούσαν μαζί με το παιδί τους να δημιουργήσουν ένα εγχειρίδιο «σωστής χρήσης του διαδικτύου», σε μορφή «συμφωνητικού». Δηλαδή να θεσπίζουν «οικογενειακούς κανόνες χρήσης του υπολογιστή και του Διαδικτύου» και να ορίσουν τον χρόνο χρήσης του και στη συνέχεια να το τυπώσουν και, αφού το υπογράψουν μαζί με το παιδί, να το αναρτήσουν στον χώρο εργασίας του παιδιού.

Και το κυριότερο: οι γονείς πρέπει να είναι πάντα δίπλα στο παιδί *πριν το συμβάν και όχι απλώς μετά*.

Με αυτό το βιβλίο, θέλω:

- ☐ Να επισημάνω στους γονείς την τρέχουσα κατάσταση, χρησιμοποιώντας συγκλονιστικά πραγματικά συμβάντα από την καθημερινότητα. Με αυτά τα παραδείγματα θέλω να ευαισθητοποιήσω, να «ταρακουνήσω» τους γονείς προκειμένου να αντιδράσουν και να πάρουν στα σοβαρά το συγκεκριμένο θέμα. Μερικοί από τους γονείς με τους οποίους έχω μιλήσει στις ημερίδες που έχω διεξαγάγει θεωρούν ότι τα συγκεκριμένα περιστατικά συμβαίνουν σε άλλες χώρες μακριά από εμάς, αλλά δυστυχώς τα περισσότερα παραδείγματα του βιβλίου είναι από την Ελλάδα.
- ☐ Να ενημερώσω τους γονείς για τους κινδύνους που διατρέχουν οι ανήλικοι, κυρίως, χρήστες του Διαδικτύου καθημερινά, αλλά φυσικά και οι ίδιοι, ώστε να είναι σε θέση να εντοπίσουν έγκαιρα τα συμπτώματα των διάφορων επικίνδυνων καταστάσεων, όπως είναι η παραβίαση της ιδιωτικής ζωής, ο εθισμός, η διαδικτυακή σεξουαλική παρενόχληση, η παιδική πορνογραφία και ο ψηφιακός εκφοβισμός.
- ☐ Να παράσχω στους γονείς γνώσεις και δεξιότητες για τα θέματα ασφάλειας του διαδικτυακού περιβάλλοντος που χρησιμοποιεί το παιδί τους.
- ☐ Να προτείνω στους γονείς μεθόδους με τις οποίες μπορούν να ενημερώσουν, να εκπαιδεύσουν, και να συμβουλευθούν το παιδί τους ώστε να το προστατεύσουν άμεσα και αποτελεσματικά.

- ❑ Να προτείνω τρόπους με τους οποίους οι γονείς μπορούν να θεσπίσουν συγκεκριμένους κανόνες σχετικά με τη χρήση του Διαδικτύου.
- ❑ Να αναφέρω τους αρμόδιους φορείς και οργανισμούς στους οποίους μπορούμε να απευθυνθούμε σε περίπτωση που χρειαστούμε συμβουλές ή βοήθεια από εξειδικευμένο προσωπικό.
- ❑ Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την ψυχολόγο και οικογενειακή θεραπεύτρια κα Νικολέτα Μπουλταδάκη για τη βοήθεια και τις πολύτιμες συμβουλές της στα θέματα που αφορούν στον *Εθισμό στο Διαδίκτυο* και τη *Σεξουαλική παρενόχληση και τον ψηφιακό εκφοβισμό*. την κα Χαρούλα Παπανικολοπούλου για τη δημιουργία των σκίτσων του βιβλίου, την κα Ματούλα Μαυρομμάτη, με την οποία συνεργάστηκα για τη δημιουργία του βιβλίου· και φυσικά τη συγγραφική ομάδα του Κλειδαρίθμου για την επιμέλεια και έκδοση του βιβλίου.

Πραγματικά συμβάντα

Στόχος κεφαλαίου

Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να επισημάνω στους γονείς την τρέχουσα κατάσταση, χρησιμοποιώντας συγκλονιστικά πραγματικά συμβάντα από την καθημερινότητα. Με αυτά τα παραδείγματα, θέλω να ευαισθητοποιήσω, να «ταρακουνήσω» τους γονείς προκειμένου να αντιδράσουν και να πάρουν στα σοβαρά το συγκεκριμένο θέμα. Μερικοί από τους γονείς με τους οποίους έχω μιλήσει στις ημερίδες που έχω διεξαγάγει θεωρούν ότι τα συγκεκριμένα περιστατικά συμβαίνουν σε άλλες χώρες, μακριά από εμάς, αλλά δυστυχώς τα περισσότερα παραδείγματα του βιβλίου είναι από την Ελλάδα.

Εισαγωγή

Η «δουλειά» του γονέα σήμερα είναι ακόμα πιο δύσκολη και απαιτητική απ' ό,τι ήταν παλαιότερα. Ενώ πριν ο γονέας χρειαζόταν να χειριστεί μονάχα τα θέματα του πραγματικού κόσμου, τώρα πρέπει να ασχοληθεί και να ελέγχει και την ενασχόληση του παιδιού με τον «εικονικό κόσμο» του Διαδικτύου.

Ακόμα, ο γονέας οφείλει να γνωρίζει τα προβλήματα ασφαλείας και τους κινδύνους που υπάρχουν, καθώς και να ενημερώσει/εκπαιδεύσει το παιδί του και να προτείνει λύσεις.

Τα παιδιά σήμερα κατέχουν την τεχνολογία

Αγοράκι 2 ετών έσωσε τη ζωή της μητέρας του! Η γυναίκα είχε έναν θρόμβο στην περιοχή των ωοθηκών ο οποίος της προκαλούσε πρόβλημα στην κυκλοφορία του αίματος με αποτέλεσμα να λιποθυμάει συχνά. Για τον λόγο αυτό οι γονείς του μικρού «ήρωα» είχαν εκπαιδεύσει και τα δυο τους μικρά παιδιά και τους είχαν εξηγήσει ότι

«αν η μαμά φαινόταν να κοιμάται και δεν μπορούσε να ξυπνήσει», να καλέσουν για βοήθεια στο τηλέφωνο 999, τα έκτακτα περιστατικά στη Βρετανία. Όταν η μητέρα λιποθύμησε και το δίχρονο αγόρι κάλεσε τα έκτακτα περιστατικά, η υπηρεσία κατάλαβε ότι κάτι δεν πάει καλά και έστειλε αμέσως ασθενοφόρο στο σπίτι τους. Μετά το περιστατικό, οι γιατροί είπαν ότι αν έμενε για λίγη ακόμα ώρα έτσι, θα αντιμετώπιζε πολύ επικίνδυνα ενδεχόμενα για την υγεία και τη ζωή της.

Παραβίαση προσωπικών δεδομένων

Ένας 22χρονος φοιτητής έμενε σε σπίτι που του ενοικίαζε μια γυναίκα αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού σε μεγάλο ελληνικό νησί. Δυο μήνες αφού σταμάτησε να μισθώνει το σπίτι της, ο νεαρός δημιούργησε ένα ψεύτικο προφίλ με το όνομα και τα στοιχεία της γυναίκας στο Facebook. Στη συνέχεια, άρχισε να ανεβάζει σε αυτό αποκαλυπτικές φωτογραφίες της. Ύστερα από καταγγελία της γυναίκας, η αστυνομία εντόπισε και συνέλαβε τον νεαρό για παραβίαση προσωπικών δεδομένων.

18χρονος δημιούργησε προφίλ στο Facebook με τα προσωπικά στοιχεία της 20χρονης πρώην κοπέλας του. Στη συνέχεια δημοσίευσε γυμνές φωτογραφίες της προκειμένου να την εκδικηθεί για τον χωρισμό τους. Μετά από καταγγελία της κοπέλας, ο 18χρονος συνελήφθη από τις αρχές.

Οικειοθελής αποκάλυψη προσωπικών δεδομένων

Μια νεαρή έκανε το λάθος να γράψει στη σελίδα της στο Facebook ότι η δουλειά της στην εταιρεία που εργαζόταν ήταν βαρετή. Το περιστατικό αυτό εξόργισε τη διεύθυνση της εταιρείας που απέλυσε τη νεαρή για τα δυσφημιστικά της σχόλια.

Μεγάλη αεροπορική εταιρεία απέλυσε δεκατρία μέλη του πληρώματός της, διότι αναρτούσαν στο Facebook αρνητικά σχόλια για τους επιβάτες και την εταιρεία.

Ασφαλιστική εταιρεία διέκοψε το επίδομα που λάμβανε πελάτισσά της λόγω κατάθλιψης, επειδή ανακάλυψε φωτογραφίες της στο Facebook. Σε αυτές φαινόταν να διασκεδάζει, πράγμα που θεώρησαν ότι δεν θα ήταν δυνατό αν πράγματι έπασχε από κατάθλιψη.

Κακόβουλο λογισμικό

Κακόβουλο λογισμικό εμποδίζει τη λειτουργία του υπολογιστή και ζητά την καταβολή 100€ μέσω προπληρωμένης κάρτας: Ένα κακόβουλο πρόγραμμα σταματά τη λειτουργία του υπολογιστή και εμφανίζει μήνυμα ότι η Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος απέκλεισε τον υπολογιστή σας επειδή επισκεφθήκατε «ακατάλληλες» ιστοσελίδες. Ζητά την καταβολή 100€ μέσω προπληρωμένης κάρτας για να απεμπλακεί ο υπολογιστής.

Ένας «σύγχρονος» ιός, με τη μορφή υπερσυνδέσμων, έκανε την εμφάνισή του σε εφαρμογές άμεσων μηνυμάτων: Ο ιός παρέχει πρόσβαση στα περιεχόμενα του μολυσμένου υπολογιστή σε μη εξουσιοδοτημένους χρήστες, ενώ ταυτόχρονα στέλνει μηνύματα και στις επαφές του χρήστη. Ο συγκεκριμένος ιός καταφέρνει να παρακάμπτει το αντιβιοτικό πρόγραμμα και το τείχος προστασίας, ενώ ξεκινάει αυτόματα με την εκκίνηση του υπολογιστή. Τέλος, τοποθετεί ένα αντίγραφο του εαυτού του σε έναν κρυφό φάκελο ώστε να μπορεί να εγκατασταθεί και πάλι σε περίπτωση που ο χρήστης τον διαγράψει.

Υποκλοπή προσωπικών δεδομένων και Οικονομική εξαπάτηση

Μια γυναίκα έπεσε θύμα ηλεκτρονικού ψαρέματος και της έκλεψαν τις οικονομίες μιας ζωής. Μια Βρετανίδα έπεσε θύμα απάτης μέσω ηλεκτρονικού «ψαρέματος» και έχασε ένα εκατομμύριο λίρες. Η άτυχη γυναίκα έλαβε ένα ψεύτικο μήνυμα, το οποίο υποτίθεται ότι προερχόταν από την τράπεζά της και την καλούσε να καταχωρίσει τα προσωπικά δεδομένα της, καθώς και τον αριθμό και τον κωδικό του τραπεζικού λογαριασμού της. Στη συνέχεια, αυτά τα στοιχεία πωλήθηκαν σε επιτήδειους. Η κατάληξη ήταν να αδειάσει ο λογαριασμός της. Όταν οι αρχές συνέλαβαν τον δράστη, κατάσχεσαν τον υπολογιστή του, στον οποίο εντόπισαν στοιχεία για περισσότερες από 11.000 πιστωτικές κάρτες.

Γνωστή Ελληνίδα δικηγόρος έπεσε θύμα «Νιγηριανής Απάτης» κι έχασε 415.000€: Άγνωστοι επικοινωνήσαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αλλά και τηλεφωνικά, με τη δικηγόρο και κατάφεραν να την πείσουν ότι ήταν κληρονόμος πολύ μεγάλης περιουσίας ύψους 12.500.000 δολαρίων. Με διάφορους τρόπους την έπεισαν να καταβάλει το χρηματικό ποσό των 415.000€ συνολικά, προκειμένου να καλυφθούν διάφορα έξοδα ώστε να αποκτήσει την κληρονομιά. Η Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας, σε συνεργασία με τη Europol, εντόπισε και συνέλαβε έναν από τους δράστες, στον τραπεζικό λογαριασμό του οποίου βρέθηκαν και άλλα χρηματικά ποσά που προέρχονταν από παρόμοιες απάτες.

Απάτη με πιστωτικές κάρτες σε βάρος απλών πολιτών, αλλά και του ελληνικού Δημοσίου: Μέσω δημοσιεύσεων αγγελιών σε εφημερίδες, απατεώνες εντόπιζαν άτομα που δεν μπορούσαν να δανειστούν από τράπεζες και τα έπειθαν να τους παραχωρήσουν τις πιστωτικές κάρτες τους, με αντάλλαγμα να τους εξασφαλίσουν άμεσα μετρητά. Μετά, χρησιμοποιούσαν τις πιστωτικές κάρτες για να αγοράσουν ακριβά προϊόντα, όπως ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τηλεοράσεις, κινητά τηλέφωνα, κ.ά., από πολυκαταστήματα. Ταυτόχρονα, έστηναν εμπορικές εταιρείες μέσω των οποίων πωλούσαν τα προϊόντα που αγόραζαν με τις κάρτες, ενώ εξέδιδαν και εικονικά τιμολόγια για

πλασματικές συναλλαγές προκειμένου να τους επιστραφεί ο Φ.Π.Α. από το Δημόσιο. Με αυτόν τον τρόπο αποκόμισαν οφέλη αρκετών εκατομμυρίων ευρώ που κατέθεταν σε τραπεζικούς λογαριασμούς.

Δύο έλληνες κατηγορούνται για απάτη στη Γερμανία: Δύο άτομα, κατάφεραν να εξαπατήσουν περισσότερους από 350 χιλιάδες Γερμανούς, πείθοντάς τους να συμμετάσχουν σε «ανύπαρκτες» κληρώσεις λαχείων και λοταρίας. Οι δράστες χρησιμοποίησαν ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό που επικοινωνούσε με τα θύματά τους και τους πρότεινε να καταβάλουν μια μηνιαία συνδρομή των 29,90 ευρώ, προκειμένου να συμμετάσχουν σε «ανύπαρκτες» κληρώσεις λαχείων ή λοταρίες για να κερδίσουν μεγάλα χρηματικά ποσά, αυτοκίνητα ή ταξίδια. Υπολογίζεται ότι τα κέρδη των δραστών ξεπερνούν τα 36 εκατομμύρια ευρώ.

Υποκλοπή προσωπικών δεδομένων με ηλεκτρονικό «ψάρεμα» (phishing)

Ηλεκτρονικό μήνυμα phishing: Κυκλοφόρησε ηλεκτρονικό μήνυμα το οποίο υποτίθεται ότι προερχόταν από γνωστή πύλη ηλεκτρονικών πληρωμών και υποσχόταν επιστροφή χρημάτων από πληρωμές που είχαν γίνει. Οι παραλήπτες καλούνταν να πατήσουν σε έναν υπερσύνδεσμο προκειμένου να καταχωρίσουν κάποια στοιχεία. Ο σύνδεσμος μετέφερε τον χρήστη σε μια ψεύτικη σελίδα όπου έπρεπε να δώσει τα στοιχεία του λογαριασμού του και της πιστωτικής του κάρτας. Στη συνέχεια οι επιτήδειοι χρησιμοποιούσαν τα στοιχεία αυτά για να πάρουν τον έλεγχο του λογαριασμού, ακόμα και να κάνουν αναλήψεις.

Παραπληροφόρηση και προπαγάνδα

Η Επίπεδη Γη: Στην παρακάτω ιστοσελίδα της «Εταιρείας Επίπεδη Γη» (<http://www.theflatearthsociety.org/forum>) διαβάζουμε ότι ακόμα και σήμερα υπάρχουν άνθρωποι που αντιλαμβάνονται την επιφάνεια της Γης ως επίπεδη. Η οργάνωση αμφισβητεί ότι η Γη είναι σφαιρική, όπως αποδεικνύουν τα επιστημονικά δεδομένα ή ακόμα και οι φωτογραφίες από το διάστημα, και έχει ως κύριο στόχο της να διαδώσει αυτές τις πληροφορίες προκειμένου να «αφυπνίσει» τον κόσμο.

Πρωταπριλιάτικο ψέμα είχε ως αποτέλεσμα ερώτηση στη Βουλή από βουλευτή: Ένα καλοστημένο πρωταπριλιάτικο ψέμα, που δημοσιεύτηκε σε ιστολόγιο και ανέφερε ότι τουρκικά συμφέροντα διεκδικούν να αγοράσουν ποδοσφαιρική ομάδα από τη Θράκη, παραπλάνησε Έλληνα βουλευτή, ο οποίος, χωρίς να ελέγξει την ορθότητα της δημοσίευσης, έφερε το θέμα με τη μορφή επίκαιρης ερώτησης στη Βουλή προς τον υπουργό Εξωτερικών.

Ακατάλληλο περιεχόμενο

Αυτοκτόνησε με τις οδηγίες που έλαβε μέσω Διαδικτύου: Ανήλικος μαθητής Λυκείου αυτοκτόνησε χρησιμοποιώντας ένα ιδιαίτερα τοξικό γεωργικό φάρμακο, σύμφωνα με οδηγίες που είχε λάβει μέσω Διαδικτύου από έναν 25χρονο. Πιο συγκεκριμένα, ο άτυχος νεαρός έλαβε τις οδηγίες που τον οδήγησαν στον θάνατο μέσω e-mail ύστερα από συμμετοχή του σε ένα δωμάτιο συζητήσεων (chat room).

Επιχείρηση σατανισμού στο Διαδίκτυο: Μέσω ιστοσελίδων στο Διαδίκτυο, ένας 19χρονος και ένας 23χρονος προέτρεπαν τους επισκέπτες να διαβάζουν βιβλία μαύρης μαγείας, ενώ ταυτόχρονα πωλούσαν σατανιστικό και πορνογραφικό υλικό. Το ανησυχητικό είναι ότι η συντριπτική πλειονότητα των επισκεπτών ήταν έφηβοι.

Εθισμός

Άφησαν το μωρό τους να πεθάνει ενώ «ανέτρεφαν» εικονικό παιδί! Εξαιτίας του εθισμού στο Διαδίκτυο, ένα ανδρόγυνο από τη Νότια Κορέα άφησε το μωρό τους, ηλικίας τριών μηνών, να πεθάνει από ασιτία, ενώ ταυτόχρονα μεγάλωνε μια εικονική κόρη σε ένα δημοφιλές παιχνίδι ρόλων στο Διαδίκτυο. Σύμφωνα με την αστυνομία, ο 41χρονος πατέρας και η 25χρονη μητέρα έχασαν τη θέλησή τους για μια «φυσιολογική ζωή», έμειναν άνεργοι και «αφέθηκαν στο Διαδίκτυο» για να ξεφύγουν από την πραγματικότητα. Είναι χαρακτηριστικό ότι τάιζαν το πρόωρο μωρό μόνο μία φορά την ημέρα, ενώ περνούσαν περισσότερες από 12 ώρες καθημερινά σε internet cafe, με αποτέλεσμα το βρέφος να πεθάνει εξαιτίας της μεγάλης περιόδου υποσιτισμού.

Εθισμός στον ηλεκτρονικό τζόγο

Ήθελε να βάλει τέλος στη ζωή του επειδή νόμιζε ότι έχασε 130.000€ παίζοντας ηλεκτρονική ρουλέτα. Ένας 13χρονος έφυγε από το σπίτι του, με σκοπό να δώσει τέλος στη ζωή του, επειδή νόμιζε ότι χρωστούσε 130.000€ τα οποία είχε χάσει παίζοντας ηλεκτρονική ρουλέτα. Πιο συγκεκριμένα, το νεαρό αγόρι, που επί δύο μήνες έπαιζε ηλεκτρονική ρουλέτα για πολλές ώρες καθημερινά, έλαβε ένα μήνυμα ότι έπρεπε να πληρώσει στην εταιρεία 130.000€. Όπως είναι λογικό, το παιδί πανικοβλήθηκε. Αποφάσισε να φύγει από το σπίτι του, αφήνοντας στην οικογένειά του ένα σημείωμα με το οποίο ζητούσε συγγνώμη και δήλωνε ότι σκόπευε να δώσει τέλος στη ζωή του. Ευτυχώς η Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος κατάφερε να τον εντοπίσει έγκαιρα, ενώ, όπως αποδείχθηκε, το χρέος του νεαρού ήταν εικονικό.

Εθισμός στα ηλεκτρονικά παιχνίδια

Ένας 26χρονος δάσκαλος από την Κίνα πέθανε από εξάντληση εξαιτίας της πολύωρης συνεχόμενης χρήσης ηλεκτρονικών παιχνιδιών. Πιο συγκεκριμένα, ο νεαρός άνδρας

έπαιζε διαδικτυακά παιχνίδια σε internet cafe για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 2 εβδομάδων, κάνοντας ελάχιστα διαλείμματα.

Εθισμός στο διαδικτυακό σεξ και το πορνογραφικό υλικό

12χρονο αγόρι προέτρεψε εννιάχρονη σε ασελγείς πράξεις (cybersex) μέσω διαδικτυακών μηνυμάτων σε πραγματικό χρόνο (chat): Σύμφωνα με καταγγελία 42χρονης ημεδαπής μητέρας, άγνωστοι προσέγγισαν διαδικτυακά την 9χρονη κόρη της και σε ηλεκτρονική συνομιλία που είχαν, την προέτρεψαν σε διαδικτυακές πράξεις που προσέβαλαν τη γενετήσια αξιοπρέπειά της (cybersex). Μετά από έρευνα της Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος, εντοπίστηκε ότι τα μηνύματα προέρχονταν από τον υπολογιστή μας 42χρονης κατοίκου της Αττικής. Μάλιστα ο 12χρονος γιός της είναι αυτός που διαχειριζόταν τον λογαριασμό μέσω του οποίου πραγματοποιήθηκε η κακόβουλη δραστηριότητα.

Το cybersex κατέληξε σε εκβιασμό: Μια 19χρονη φοιτήτρια έπεσε θύμα εκβιασμού εξαιτίας του διαδικτυακού σεξ. Πιο συγκεκριμένα, ο διαδικτυακός εραστής της, τον οποίο γνώρισε μέσω Facebook, κατέγραψε τη σεξουαλική της δραστηριότητα και απειλούσε να τη δημοσιοποιήσει σε όλες τις επαφές της κοπέλας, αν εκείνη αρνούνταν να συνενερευθεί με φίλους του. Η νεαρή αρνήθηκε και ο δράστης έκανε πράξη την απειλή του.

Εθισμός στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης

Εθισμός στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης: Σκότωσε πέντε άτομα επειδή δεν έκαναν δεκτό το αίτημα φιλίας της στο Facebook! Μια γυναίκα από τη Λουιζιάνα των ΗΠΑ χαρακτηρίστηκε ως κατά συρροή δολοφόνος επειδή σκότωσε πέντε άτομα που απέρριψαν τα αιτήματα φιλίας που τους έστειλε στο Facebook. Πιο συγκεκριμένα, η δολοφόνος άφησε σε κάθε τόπο εγκλήματος μια κάρτα με το λογότυπο του Facebook και την αποδοχή ή απόρριψη αιτημάτων φιλίας, καθώς και μηνύματα προς τα θύματα με υβριστικό και προσβλητικό περιεχόμενο. Το συγκλονιστικό της υπόθεσης είναι ότι η γυναίκα γνώριζε προσωπικά όλα τα θύματα, ενώ στις πληροφορίες του προφίλ της είχε καταχωρίσει το κείμενο: «Αν δεν αποδεχτείτε το αίτημα φιλίας μου, θα σας σκοτώσω».

Παιδική πορνογραφία

Συνελήφθη 51χρονος για σεξουαλική εκμετάλλευση ανήλικων κοριτσιών στη Θεσσαλονίκη: Ο δράστης, παριστάνοντας τον ιδιοκτήτη πρακτορείου μοντέλων, προσέλκυε ανήλικα κορίτσια και τα έπειθε να συμμετέχουν σε βίντεο πορνογραφικού

περιεχομένου. Στη συνέχεια ο δράστης πωλούσε το υλικό αυτό σε ηλεκτρονικό πορνογραφικό περιοδικό. Υπολογίζεται ότι σε μια 10ετία αποκόμισε περίπου 2,7 εκατ. ευρώ εκμεταλλευόμενος το υλικό που συγκέντρωνε.

Η μητέρα μιας 14χρονης κατήγγειλε στη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος ότι άγνωστος προσέγγισε την κόρη της μέσω Facebook: Ο άγνωστος ζήτησε από τη 14χρονη να του αποστείλει τα στοιχεία επικοινωνίας της, ειδάλλως θα δημοσίευε το ψηφιακό πορνογραφικό υλικό που είχε δημιουργήσει ο ίδιος με φωτογραφίες τις οποίες είχε υποκλέψει από το προφίλ της. Φοβούμενη τα χειρότερα, η 14χρονη έδωσε το τηλέφωνό της στον άγνωστο, ο οποίος στη συνέχεια την εκβίασε για να συμμετάσχει σε συνομιλίες σεξουαλικού περιεχομένου, ενώ ταυτόχρονα απαιτούσε να συνευρεθούν σεξουαλικά.

Συνελήφθη 31χρονος για παιδική πορνογραφία μέσω Διαδικτύου: Μετά την καταγγελία μιας 44χρονης μητέρας, ένας 31χρονος συνελήφθη για πορνογραφία ανηλίκων μέσω Διαδικτύου, προσβολή γενετήσιας αξιοπρέπειας, καθώς και για κατοχή ναρκωτικών ουσιών. Ο 31χρονος συνομιλούσε με το 11χρονο κορίτσι μέσω Facebook και μέσω κινητού τηλεφώνου, προσβάλλοντας τη γενετήσια αξιοπρέπειά της. Μετά από την ψηφιακή διαδικτυακή έρευνα, προέκυψε ότι ο 31χρονος προσέγγισε τουλάχιστον άλλα πέντε ανήλικα κορίτσια μέσω δύο διαφορετικών προφίλ που διαχειριζόταν. Στις συνομιλίες, ο 31χρονος έκανε άσεμνες προτάσεις στις ανήλικες και μάλιστα ζητούσε να τις συναντήσει. Επίσης, στο σπίτι του βρέθηκαν γυμνές φωτογραφίες ανήλικων κοριτσιών και ποσότητα ακατέργαστης κάνναβης.

Ο βαθμός ανωνυμίας στο Διαδίκτυο

Ένα ραντεβού με μια άγνωστη 24χρονη μέσω Facebook κόστισε τη ζωή σε έναν 30χρονο. Ο άτυχος 30χρονος «γνώρισε» την 24χρονη μέσω Facebook και έγιναν «φίλοι» έναν μήνα πριν το συμβάν. Μόλις η κοπέλα κατάλαβε την καλή οικονομική κατάσταση του άνδρα, του ζήτησε να συναντηθούν. Την ημέρα της ληστείας και δολοφονίας, η 24χρονη πήγε αρχικά μόνη της στο σπίτι του θύματος και, χωρίς να το καταλάβει ο 30χρονος, άνοιξε την πόρτα στους τρεις συνεργούς της. Οι δράστες παραβίασαν το χρηματοκιβώτιο και έκλεψαν ένα σεβαστό χρηματικό ποσό, αλλά και κοσμήματα μεγάλης χρηματικής αξίας. Για να τους αποκαλύψει τον κωδικό του χρηματοκιβωτίου, οι δράστες χτύπησαν, έδεσαν και φίμωσαν τον 30χρονο, με αποτέλεσμα να υποκύψει στα τραύματά του.

Ό,τι ανεβαίνει στο Διαδίκτυο παραμένει εκεί ακόμα και μετά τη διαγραφή του

Ένα 14χρονο κορίτσι συννευρέθηκε σεξουαλικά στις τουαλέτες του σχολείου με έναν 13χρονο συμμαθητή της. Ένας φίλος του 13χρονου βιντεοσκόπησε όλο το σκηνικό, έστειλε με MMS το βίντεο σε άλλα παιδιά του σχολείου και το ανέβασε στο Διαδίκτυο. Η 14χρονη έπαθε σοκ μόλις κατάλαβε τι είχε συμβεί, και έπεσε σε κατάθλιψη με αποτέλεσμα για μεγάλο χρονικό διάστημα να μείνει κλεισμένη στο σπίτι της, να κλαίει και να μη θέλει να πάει στο σχολείο. Ακόμη και όταν άλλαξε σχολείο, επαναλήφθηκε το ίδιο σκηνικό αφού το βίντεο είδαν και οι νέοι της συμμαθητές. Οι γονείς της κοπέλας επικοινωνήσαν με τη Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος για να καταγγείλουν το συμβάν και να ζητήσουν να αποσυρθεί το επίμαχο βίντεο από το Διαδίκτυο. Όπως είναι λογικό, αυτό δεν μπορούσε να γίνει καθώς το βίντεο είχε κυκλοφορήσει σε πάρα πολλές ιστοσελίδες, ακόμα και σε ιστοσελίδες με πορνογραφικό υλικό, και η διάδοση ήταν ανεξέλεγκτη. Οι γονείς της 14χρονης ενημέρωσαν το σχολείο για το περιστατικό και η κοπέλα άλλαξε και πάλι σχολείο, ενώ ταυτόχρονα κατέθεσαν μήνυση σε βάρος των γονέων του αγοριού για παραμέληση εποπτείας ανηλίκου.

Ψηφιακός εκφοβισμός και εκβιασμός

Μια 17χρονη μαθήτρια Λυκείου θέλησε να βάλει τέλος στη ζωή της λόγω ψηφιακού εκφοβισμού, όταν διαπίστωσε ότι είχαν αναρτηθεί στο Διαδίκτυο φωτογραφίες και βίντεο με προσωπικές ερωτικές στιγμές της. Η Υπηρεσία Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος εξακρίβωσε ότι ο χρήστης που δημοσίευσε το επίμαχο υλικό ήταν ένας συμμαθητής της, ο οποίος τη μισούσε επειδή εκείνη ήταν καλύτερη μαθήτρια από αυτόν.

Δύο νεαρές κοπέλες έπεσαν θύματα ψηφιακού εκβιασμού: Έκαναν «φίλους» στο Διαδίκτυο και κατέληξαν να κάνουν διαδικτυακό σεξ (cyber sex) μαζί τους. Όμως οι «φίλοι» κατέγραψαν τις σεξουαλικές πράξεις και στη συνέχεια τις εκβίαζαν, απαιτώντας να συμμετάσχουν σε όργια με περισσότερους φίλους τους, αλλιώς θα δημοσίευαν τα βίντεο σε όλους τους γνωστούς τους. Τελικά έκαναν πράξη την απειλή τους, καθώς οι κοπέλες αρνήθηκαν να υποκύψουν στον εκβιασμό.

Εκδικητική πορνογραφία

Μια 25χρονη κοπέλα έπεσε θύμα εκδικητικής πορνογραφίας από τον 30χρονο πρώην σύντροφό της όταν αποφάσισε να τον χωρίσει. Ο 30χρονος δημοσίευσε στο Διαδίκτυο φωτογραφίες και βίντεο με προσωπικές στιγμές τους. Όμως το βίντεο με το ερωτικό περιεχόμενο «διακοπτόταν» στο επίμαχο σημείο και ο δράστης απειλούσε την 25χρονη ότι, αν δεν γίνουν ζευγάρι ξανά, θα δημοσίευε και το υπόλοιπο περιεχόμενο του βίντεο.

25χρονη φοιτήτρια έπεσε θύμα εκδικητικής πορνογραφίας με αποτέλεσμα να υποστεί νευρικό κλονισμό, ενώ παράλληλα έχασε τις εξετάσεις για το πτυχίο της. Πιο συγκεκριμένα, η 25χρονη φοιτήτρια διέκοψε μια μακροχρόνια σχέση με συμφοιτητή της, ο οποίος για να την εκδικηθεί, τις ημέρες που η κοπέλα ετοιμαζόταν να δώσει τις τελικές εξετάσεις για το πτυχίο της, απέστειλε στους καθηγητές της του Πανεπιστημίου πληθώρα φωτογραφιών με προσωπικές στιγμές τους.

Εθιμοτυπία δικτύου (netiquette)

Δικαστήριο της Βρετανίας απαγορεύει σε έναν πατέρα να στέλνει ηλεκτρονικά μηνύματα στα παιδιά του με ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ! Πιο συγκεκριμένα, ο πατέρας βρισκόταν σε δικαστική διαμάχη με την πρώην συζυγό του για την επιμέλεια των παιδιών τους και τους έστειλε ηλεκτρονικά μηνύματα που το περιεχόμενό τους ήταν γραμμένο με κεφαλαία γράμματα. Ο δικαστής έδωσε εντολή στον πατέρα να σταματήσει να στέλνει ηλεκτρονικά μηνύματα στα παιδιά του στα κεφαλαία γιατί είναι σαν να τους φωνάζει. Χαρακτηριστικά ήταν τα λόγια του δικαστή: «Πρέπει η επικοινωνία να είναι ενδεδειγμένη και φιλική προς τα παιδιά», τονίζοντας ότι «δεν υπάρχει τίποτα χειρότερο από ένα ηλεκτρονικό μήνυμα που δείχνει ότι ο αποστολέας του φωνάζει».

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τα παραπάνω παραδείγματα είναι ένα μικρό δείγμα από πραγματικά συμβάντα που έχουν δει το φώς της δημοσιότητας τα τελευταία χρόνια παγκοσμίως, και κυρίως στην Ελλάδα. Καλό είναι να αντιδράσουμε και να πάρουμε στα σοβαρά το συγκεκριμένο ζήτημα. Δύο ερωτήματα που θα πρέπει να μας προβληματίσουν είναι:

- Και τώρα τι μπορώ να κάνω εγώ ως γονέας;
- Πώς πρέπει να χειριστώ την κατάσταση;

Ιδιωτικότητα προσωπικών δεδομένων

Στόχος κεφαλαίου

Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι να αναφερθούμε στο τι είναι προσωπικά δεδομένα, στη σημασία που έχει η διαφύλαξή τους, καθώς και στους κινδύνους που απειλούν να παραβιάσουν την ιδιωτικότητά μας. Επίσης, θα αναφερθούμε στους τρόπους προστασίας των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικότητάς μας, αλλά και σε διάφορες καλές πρακτικές που μπορούμε να ακολουθούμε για τη διαφύλαξή τους.

Εισαγωγή

Κάθε χρήστης του Διαδικτύου θα πρέπει να γνωρίζει ότι όλες οι δραστηριότητές του στο Διαδίκτυο, και κυρίως σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, καταγράφονται και αποθηκεύονται σε ειδικές βάσεις δεδομένων. Τα δεδομένα αυτά:

- ❑ Είτε τα έχουμε καταχωρίσει οικειοθελώς σε λογαριασμούς που δημιουργήσαμε σε διάφορες δωρεάν υπηρεσίες του Διαδικτύου.
- ❑ Είτε έχουν συγκεντρωθεί από μηχανές συλλογής δεδομένων, οι οποίες καταγράφουν τις δραστηριότητές μας στο Διαδίκτυο.

Οι πληροφορίες αυτές ενδέχεται να ανακτηθούν από εξειδικευμένους χρήστες στο μέλλον και να χρησιμοποιηθούν για οποιονδήποτε σκοπό, ακόμα και εναντίον μας. Επίσης, οι εταιρείες στις οποίες δημιουργούμε λογαριασμούς και προφίλ και παραχωρούμε προσωπικά δεδομένα μας είναι σε θέση να εκμεταλλευτούν αυτά τα δεδομένα για ίδιον όφελος.

Τι εννοούμε με τον όρο «προσωπικά δεδομένα»;

Ένα από τα πιο ευαίσθητα ζητήματα του Διαδικτύου είναι ο χειρισμός των προσωπικών δεδομένων. Με τον όρο **προσωπικά δεδομένα** αναφερόμαστε σε όλες τις πληροφορίες που σχετίζονται με κάθε άτομο και μπορούν να το χαρακτηρίσουν.

Μερικά από τα πιο συνηθισμένα προσωπικά δεδομένα είναι:

☐ Ονοματεπώνυμο	☐ Κωδικός πιστωτικής κάρτας
☐ Τόπος κατοικίας	☐ Πολιτικά φρονήματα
☐ Τηλέφωνο	☐ Συνδικαλιστική δράση
☐ Επάγγελμα	☐ Υγεία
☐ Οικογενειακή κατάσταση	☐ Ερωτική ζωή
☐ Ηλικία	☐ Ποινικές διώξεις και καταδίκες
☐ Αριθμός τραπεζικού λογαριασμού	☐ Θρησκευτικές πεποιθήσεις
☐ Αριθμός πιστωτικής κάρτας	

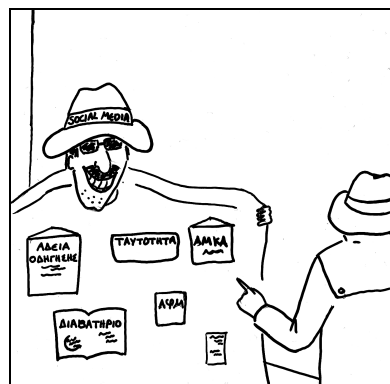
Τα προσωπικά δεδομένα είναι τόσο σημαντικά για εμάς που οφείλουμε να τα προστατεύουμε ως κόρη οφθαλμού και να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί σε ποιους τα αποκαλύπτουμε. Το σίγουρο είναι ότι τα παιδιά και οι έφηβοι έχουν διαφορετική αντίληψη ως προς τον τρόπο χειρισμού των προσωπικών δεδομένων απ' ό,τι εμείς οι γονείς. Για τα παιδιά είναι πολύ πιο εύκολο να δώσουν το όνομά τους ή το τηλέφωνό τους ή ακόμα και να στείλουν προσωπικές φωτογραφίες και βίντεο σε αγνώστους.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Καλό είναι να γνωρίζουμε ότι: «Από τη στιγμή που δημοσιεύσουμε κάτι στο Διαδίκτυο, αυτό γίνεται δημόσιο «κτήμα», θα είναι διαθέσιμο για όλους και θα βρίσκεται εκεί για πάντα, ακόμη και αν το διαγράψουμε»!

Τα παιδιά και οι έφηβοι έχουν διαφορετική αντίληψη ως προς τον τρόπο χειρισμού των προσωπικών δεδομένων απ' ό,τι εμείς οι γονείς.

Οι πληροφορίες που δημοσιεύουμε στο Διαδίκτυο μπορούν να ανακτηθούν στο μέλλον και να χρησιμοποιηθούν για οποιονδήποτε σκοπό, ακόμα και εναντίον μας.

Όταν δημοσιεύσουμε κάτι στο Διαδίκτυο, αυτό γίνεται δημόσιο «κτήμα», θα είναι διαθέσιμο για όλους και θα βρίσκεται εκεί για πάντα, ακόμη και αν το διαγράψουμε.

Ό,τι ανεβαίνει στο Διαδίκτυο μένει εκεί για πάντα –ακόμα και μετά τη διαγραφή του

Οι πληροφορίες που καταχωρίζουμε σε διάφορους λογαριασμούς και κυρίως σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και οι υπόλοιπες δραστηριότητές μας στο Διαδίκτυο, προστίθενται στο «ψηφιακό μας βιογραφικό». Το βιογραφικό αυτό μάς ακολουθεί στην υπόλοιπη ζωή μας και οι πληροφορίες που περιέχει ενδέχεται να ανακτηθούν από εξειδικευμένους χρήστες στο μέλλον και να χρησιμοποιηθούν για οποιονδήποτε σκοπό, ακόμα και εναντίον μας.

Πολλές φορές, τα παιδιά και οι έφηβοι ίσως δημοσιεύσουν σχόλια που μπορούν να πληγώσουν ή να θίξουν άλλους ανθρώπους, εξαιτίας του αυθορμητισμού τους και της έλλειψης ενημέρωσης. Ακόμη, μπορεί να δημοσιοποιήσουν απόψεις και άλλα δεδομένα, που ενδέχεται να τα φέρουν σε δύσκολη θέση, να τα βλάψουν στο μέλλον, ακόμα και να εμποδίσουν την εξέλιξή τους. Γι' αυτό πρέπει να ευαισθητοποιήσουμε τα παιδιά ώστε να σκέπτονται πάρα πολύ προσεκτικά προτού αναρτήσουν, σχολιάσουν ή δημοσιεύσουν οτιδήποτε οπουδήποτε στο Διαδίκτυο.

Παραθέτουμε μια πρόβλεψη και κάποιες δηλώσεις του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου της Google, κ. Έρικ Σμιντ, τις οποίες αξίζει να μελετήσουμε και να αναλογιστούμε τις συνέπειες που συνεπάγονται, τόσο για τον εαυτό μας όσο και για το μέλλον του παιδιού μας.

«Κάποτε, κάθε νέος άνθρωπος θα δικαιούται να αλλάξει αυτόματα το όνομά του, φτάνοντας στην ενηλικίωση, προκειμένου να αποποιηθεί τυχόν ενοχοποιητικές πληροφορίες για το άτομό του, οι οποίες έχουν αποθηκευθεί στο Διαδίκτυο και κυρίως σε πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης.» (Απόσπασμα συνέντευξης στη Wall Street Journal, 2010)

«Αν κάνετε κάτι που δεν θα θέλατε οι άλλοι να γνωρίζουν, ίσως δεν θα έπρεπε να το κάνετε.» (Απόσπασμα σε ντοκιμαντέρ του CNBC, 2009)

«Γνωρίζουμε σε γενικές γραμμές ποιοι είστε, ποια είναι τα ενδιαφέροντά σας και ποιοι είναι οι φίλοι σας.» (Απόσπασμα συνέντευξης στη Wall Street Journal, 2010)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Όλοι οι χρήστες του Διαδικτύου οφείλουν να γνωρίζουν πως «ό,τι ανεβαίνει στο Διαδίκτυο μένει εκεί για πάντα, ακόμα και μετά τη διαγραφή του, και αναπαράγεται με ανεξέλεγκτο τρόπο».

Πρέπει να ευαισθητοποιήσουμε τα παιδιά ώστε να σκέπτονται πολύ προσεκτικά προτού αναρτήσουν, σχολιάσουν ή δημοσιεύσουν οτιδήποτε στο Διαδίκτυο.

Τα παιδιά και οι έφηβοι μπορεί να δημοσιοποιήσουν απόψεις που ενδέχεται να τα βλάψουν στο μέλλον και να εμποδίσουν την εξέλιξή τους.

Ό,τι ανεβαίνει στο Διαδίκτυο μένει εκεί για πάντα, ακόμα και μετά τη διαγραφή του, και αναπαράγεται με ανεξέλεγκτο τρόπο.

Οικειοθελής αποκάλυψη προσωπικών δεδομένων

«Τα προσωπικά δεδομένα μας είναι το πετρέλαιο, ο μαύρος χρυσός της ψηφιακής εποχής που ζούμε». Γι' αυτό πολλές εταιρείες που ασχολούνται με τη συλλογή και τη διαχείριση πληροφοριών και προσωπικών δεδομένων έχουν μεγάλο οικονομικό κίνητρο αφού χρησιμοποιούν αυτά τα δεδομένα για διαφημιστικούς σκοπούς και αποκομίζουν τεράστια κέρδη, της τάξης πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ. Οι εταιρείες αυτές θέλουν να εισβάλουν όλο και περισσότερο στην ιδιωτική ζωή μας και στις καθημερινές μας συνήθειες. Αλλά, πώς το επιτυγχάνουν; Πολλοί θα θεωρούσαν ότι αυτό γίνεται κρυφά και με παράνομο τρόπο, δηλαδή με μεθόδους υποκλοπής. Δυστυχώς, τις περισσότερες φορές γίνεται φανερά. μάλιστα το «χειρότερο» είναι ότι δεν υποκλέπτονται με κάποιον τρόπο, αλλά τους τα προσφέρουμε ΕΜΕΙΣ οι ίδιοι οι χρήστες!

Αυτές οι εταιρείες μάς παρέχουν πολλές «δωρεάν υπηρεσίες» και διευκολύνσεις, τις οποίες μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αφού πρώτα καταχωρίσουμε πλήθος προσωπικών δεδομένων και εγκρίνουμε τους όρους χρήσης τους. Έχετε σκεφτεί ποτέ πόσους λογαριασμούς έχετε και τι δεδομένα έχετε καταχωρίσει σε αυτούς; Γνωρίζετε πόσους λογαριασμούς έχει δημιουργήσει το παιδί σας, σε ποιες ιστοσελίδες και τι είδους δεδομένα έχει καταχωρίσει; Σκεφτήκατε ότι:

- ☐ Μια φωτογραφία ή ένα βίντεο του παιδιού μας που ανεβάσαμε θα προστεθεί στο «ψηφιακό βιογραφικό» του για ολόκληρη τη ζωή του.
- ☐ Μια φωτογραφία που δημοσιεύσαμε, μπορεί πολύ εύκολα να γίνει υλικό εκμετάλλευσης, δηλαδή να παρθεί από κάποιον άγνωστο, φυσικά χωρίς την άδειά μας και να χρησιμοποιηθεί για διαφημιστικούς σκοπούς, ακόμα και να υποστεί ψηφιακή επεξεργασία και να χρησιμοποιηθεί ως πορνογραφικό υλικό ή για ψηφιακό εκφοβισμό (cyber bullying).
- ☐ Αν, στη φωτογραφία που ανεβάσαμε, το παιδί είναι λίγο υπέρβαρο ή φοράει περίεργα γυαλιά ή έχει μια παράξενη στάση, θα χρειαστεί να ζησει μ' αυτό την υπόλοιπη ζωή του.
- ☐ Οι ετικέτες (tags) ή λεζάντες που προσθέτουμε σε φωτογραφίες με το όνομα, το επώνυμο, τον τόπο κατοικίας, την ημερομηνία γέννησης ή άλλες πληροφορίες για τα άτομα που εμφανίζονται στις φωτογραφίες (κυρίως στις φωτογραφίες παιδιών) που αναρτούμε μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την υποκλοπή προσωπικών δεδομένων.
- ☐ Ένα αρχείο μιας ψηφιακής φωτογραφίας, εκτός από τα οπτικά στοιχεία της φωτογραφίας, περιέχει και τις συντεταγμένες GPS του τόπου λήψης της. Έτσι παρέχουν πληροφορίες σε διάφορες διαδικτυακές υπηρεσίες, όπως το Google Earth, το Flickr και το Picasa, για να προβάλλουν τις φωτογραφίες με γεωγραφικά δεδομένα.

Έχετε σκεφτεί ποτέ πόσους λογαριασμούς έχετε εσείς ή το παιδί σας και τι δεδομένα καταχωρίζετε καθημερινά σε αυτούς;

Μια φωτογραφία ή ένα βίντεο του παιδιού μας που ανεβάσαμε θα προστεθεί στο «ψηφιακό βιογραφικό» του για ολόκληρη τη ζωή του.

Μια φωτογραφία που δημοσιεύσαμε, μπορεί να γίνει υλικό εκμετάλλευσης, χωρίς την άδειά μας, και να χρησιμοποιηθεί για διαφημιστικούς σκοπούς.

Θέλετε το παιδί σας να έχει την ιδιωτική ζωή του ή μια ζωή δημοσιοποιημένη στο Διαδίκτυο;

Για πολλούς χρήστες, η ανάρτηση φωτογραφιών και βίντεο των δραστηριοτήτων τους, της οικογένειάς τους και των παιδιών τους στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης είναι καθημερινή συνήθεια. Πρέπει όμως να λάβουμε υπόψη μας πως «ό,τι ανεβαίνει στο Διαδίκτυο μένει εκεί για πάντα, ακόμα και μετά τη διαγραφή του και αναπαράγεται με ανεξέλεγκτο τρόπο».

Η παραβίαση της ιδιωτικής ζωής απαντάται συχνότερα στις μέρες μας λόγω της ευκολίας διακίνησης πληροφοριών που παρέχει το Διαδίκτυο. Απαιτείται σωστή χρήση αυτού του «εργαλείου» και περιφρούρηση των προσωπικών δεδομένων μας για να αποφύγουμε τη δημιουργία δυσάρεστων καταστάσεων. Η ψυχική κατάσταση των παιδιών και των εφήβων, η εναγώνια αναζήτηση της ταυτότητάς τους και η ανάγκη τους για επιβεβαίωση τους καθιστά εύκολους στόχους. Οφείλουμε ως γονείς να προσφέρουμε στα παιδιά την ενημέρωση και, κατ' επέκταση, την προστασία που είναι απαραίτητη για την ασφαλή χρήση του Διαδικτύου.

Όλοι όσοι χρησιμοποιούμε το Διαδίκτυο πρέπει να αφιερώσουμε μερικά λεπτά και να προσπαθήσουμε να απαντήσουμε στα παρακάτω ερωτήματα:

- ☐ Υπάρχει σήμερα *ιδιωτικότητα*, προσωπικά για τον καθένα μας και για την οικογένειά μας, ή όλα όσα δημοσιεύονται στις πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης και στις βάσεις δεδομένων εταιρειών που εκμεταλλεύονται αυτές τις υπηρεσίες χρησιμοποιούνται με στόχο το οικονομικό όφελος;
- ☐ Μήπως ζούμε στην εποχή τού κατά Όργουελ *Μεγάλου Αδερφού*, ο οποίος βλέπει, παρακολουθεί, καταγράφει και αποθηκεύει για πάντα όλα όσα κάνει ο καθένας από εμάς και τα παιδιά μας στο Διαδίκτυο;
- ☐ Τι *συνέπειες* θα έχει αυτό για καθέναν από εμάς και κυρίως για τα παιδιά μας στο μέλλον;
- ☐ Μήπως η ζωή μας ή η ζωή των παιδιών μας είναι ένα «*ανοιχτό βιβλίο*» σε δημόσια θέα;
- ☐ Μήπως πρέπει να βάλουμε «*πνευματικά δικαιώματα*» (copyright) και στα περιεχόμενα της ιδιωτικής μας ζωής και κυρίως στην ιδιωτική ζωή του παιδιού μας και να τα κρατήσουμε για εμάς;

Πρέπει να βάλουμε «πνευματικά δικαιώματα» και στα περιεχόμενα της ιδιωτικής μας ζωής και κυρίως στην ιδιωτική ζωή του παιδιού μας.

Υπάρχει σήμερα ιδιωτικότητα, προσωπικά για τον καθένα μας και για την οικογένειά μας;

Η παραβίαση της ιδιωτικής ζωής απαντάται συχνότερα στις μέρες μας λόγω της ευκολίας διακίνησης πληροφοριών που παρέχει το Διαδίκτυο.

Τα παιδιά στο Δι@δίκτυο

Προφυλάξτε τα παιδιά σας από τους κινδύνους του Διαδικτύου

Στόχος αυτού του βιβλίου είναι να ενημερώσει τους γονείς για τους πιθανούς κινδύνους που κρύβει για τα παιδιά τους (αλλά και τους ίδιους) η χρήση του υπολογιστή και του Διαδικτύου χωρίς προφυλάξεις, και να τους βοηθήσει να προλάβουν –στην ιδανική περίπτωση– ή να αντιμετωπίσουν δυσάρεστες καταστάσεις και προβλήματα. Χρησιμοποιώντας αναφορές σε συγκλονιστικά πραγματικά συμβάντα, ο συγγραφέας προσπαθεί να ευαισθητοποιήσει τους γονείς προκειμένου να αντιδράσουν και να πάρουν στα σοβαρά το συγκεκριμένο θέμα. Το κείμενο συνοδεύεται από μια πληθώρα σκίτσων που παρουσιάζουν με παραστατικό τρόπο τους κινδύνους του Διαδικτύου και τους τρόπους αντιμετώπισής τους, με στόχο να προσελκύσει το ενδιαφέρον και των ανήλικων αναγνωστών.

Το βιβλίο θα σας δείξει:

- Πώς να ενημερώσετε τα παιδιά σας για τους κινδύνους που κρύβει η επιπόλαιη χρήση του υπολογιστή και του Διαδικτύου.
- Πώς να κάνετε ασφαλέστερη για τα παιδιά τη χρήση διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών.
- Πώς να εκπαιδεύσετε και να συμβουλευστείτε το παιδί σας ώστε να το προστατεύσετε άμεσα και αποτελεσματικά.
- Πώς να ορίσετε κανόνες για τη χρήση του υπολογιστή και του Διαδικτύου σε συνεργασία με τα ίδια τα παιδιά.
- Πώς να ενημερωθείτε για τους αρμόδιους φορείς και οργανισμούς στους οποίους μπορείτε να απευθυνθείτε σε περίπτωση που χρειαστείτε συμβουλές ή βοήθεια.
- Πώς να πάρετε απαντήσεις σε καίρια ερωτήματα σχετικά με τη χρήση των ιστοσελίδων και των διαδικτυακών υπηρεσιών που χρησιμοποιεί το παιδί σας.

Τα κεφάλαια «Εθισμός στο Διαδίκτυο» και «Σεξουαλική παρενόχληση και Ψηφιακός εκφοβισμός» γράφτηκαν σε συνεργασία με την ψυχολόγο και οικογενειακή θεραπεύτρια **Νικολέτα Μπουλταδάκη**.

Ο συγγραφέας

Ο **Χρήστος Γουλτίδης** ασχολείται με το Διαδίκτυο σχεδόν από το ξεκίνημά του. Δραστηριοποιείται για περισσότερα από 30 χρόνια στον τομέα της Πληροφορικής ως τεχνικός υπολογιστών, ως εισηγητής σε σεμινάρια τεχνικών και χρηστών ηλεκτρονικών υπολογιστών και των εφαρμογών τους, και ως καθηγητής στα μεγαλύτερα εκπαιδευτήρια της Σουηδίας αλλά και στην Ελλάδα. Έχει εργαστεί ως εξωτερικός συνεργάτης της ECDL Ελλάς και της i-skills, και ήταν υπεύθυνος του πρώτου εξεταστικού κέντρου ECDL στην Ελλάδα. Έχει γράψει περισσότερα από 25 βιβλία Πληροφορικής τα οποία έχουν κυκλοφορήσει από τις Εκδόσεις Κλειδαρίθμος. Κίνητρό του για τη συγγραφή αυτού του βιβλίου ήταν η επιθυμία του να μοιραστεί με τους ανήσυχους και προβληματισμένους γονείς τις εμπειρίες του ως πατέρα δύο αγοριών και τις γνώσεις που απέκτησε στη διάρκεια της πολυετούς ενασχόλησής του με την Πληροφορική.

εκδόσεις
ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

Δομοκού 4, Σταθμός Λαρίσης, 10440 ΑΘΗΝΑ, Τηλ. 210-5237635
info@klidarithmos.gr www.klidarithmos.gr
www.facebook.com/klidarithmos.gr

ISBN 978-960-461-655-8

